

Svar på fråga 2025/26:194 av Malte Tängmark Roos (MP)
Rättsliga brister i Försäkringskassans återkrav

Malte Tängmark Roos har frågat mig hur jag kommer att agera för att komma till rätta med bristerna inom Försäkringskassans arbete med återkrav och eftergift och om jag är beredd att avbryta planerna på att införa sanktionsavgifter ifall rättssäkerheten i Försäkringskassans handläggning inte kan garanteras.

Socialförsäkringen ska ge ekonomisk trygghet vid bl.a. sjukdom och ålderdom, omfördela resurser och stödja specifika behov. Försäkringskassan har ett uppdrag från regeringen i årets regleringsbrev som anger att myndigheten ska vidta åtgärder för att motverka att enskilda blir återbetalningsskyldiga. I uppdraget anges att Försäkringskassan ska stärka förmågan att återkräva felaktiga utbetalningar men med bibehållen kvalitet i besluten. Uppdraget har redovisats vid tre tillfällen under året och resultaten följs noga i Regeringskansliet.

När felaktiga utbetalningar uppstår, är det viktigt för systemets legitimitet att de betalas tillbaka och att regelverket för återkrav är enkelt att förstå och tillämpa. Förslaget att införa administrativa sanktioner i socialförsäkringen syftar till att bidra till att samhällets reaktion kommer snabbare och i fler fall än i dag när någon tillskansar sig ersättning felaktigt, att skydda socialförsäkringen genom att stärka dess legitimitet och att stärka förutsättningarna att förebygga brott och felaktiga utbetalningar. Det är ett viktigt verktyg för att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrottslighet.

Återkravsbeslut kan få stora ekonomiska konsekvenser för enskilda och måste vara korrekta. I dag medger regelverket att anpassa kravet till den enskildes ekonomiska och sociala situation genom att befria den återbetalningsskyldige helt eller delvis från kravet på återbetalning. Med rättssäkerhet och proportionalitet i åtanke och för att återkravsbeslut numera är direkt verkställbara ska regelverket vara tydligt, förutsägbart och rättssäkert. Regeringen beslutade därför den 6 mars 2025 att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda åtgärder för mer rättssäkra och effektiva återkrav. Regeringen föreslog också i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1) ett stort tillskott till Försäkringskassan, vilket ska gå till kärnverksamheten. Även i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) har tillskott gjorts till myndigheten, vilket innebär att förvaltningsanslaget beräknas öka de kommande åren. Försäkringskassan har därför

väldigt goda förutsättningar att klara alla sina uppdrag, även återbetalningsverksamheten.

Regeringen välkomnar Inspektionen för socialförsäkringens (ISF) granskning av den rättsliga kvalitén i Försäkringskassans beslut om återkrav av sjukpenning och föräldrapenning. Försäkringskassan ska, enligt sin instruktion, senast åtta veckor efter att ISF har lämnat en rapport som särskilt berör myndigheten, till regeringen kommentera inspektionens slutsatser och redovisa de eventuella åtgärder myndigheten avser att vidta med anledning av rapporten. ISF:s rapport kommer nu analyseras närmare på Regeringskansliet och likaså Försäkringskassans kommande svar på rapporten. Därefter kommer regeringen att ta ställning till om ytterligare åtgärder ska vidtas, utöver det arbete regeringen utgår ifrån att Försäkringskassan redan gör.

Stockholm den 19 november 2025

Anna Tenje